

PS-VIII.431.6.2015.ESzw

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Nazwa i adres jednostki kontrolowanej:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Babimoście

Plac Powstańców 11; 66-110 Babimost

Na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2015r., poz. 332 ze zm.) zespół kontrolny w składzie:

- Elżbieta Szwonka - Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 235-1/2015 z dnia 02 września 2015r. – przewodnicząca Zespołu kontrolnego;
- Marta Radwańska – St. ds. projektów i rejestrów w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 235-2/2015 z dnia 02 września 2015r – członek Zespołu kontrolnego;

przeprowadził w dniu 15 września 2015 roku kontrolę problemową w jednostce.

Przed przystąpieniem do kontroli Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

(Dowód: akta kontroli str. 1-12)

Kontrolę przeprowadzono w obecności p. Bożeny Nitschke – Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Babimoście.

Zakresem kontroli objęto sposób realizacji zadań gminy z zakresu wspierania rodziny w okresie od stycznia 2014r do dnia kontroli.

Ocenie poddano następujące zagadnienia:

1. Opracowywanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
2. Tworzenie i rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Ocena skontrolowanej działalności:

1. Opracowywanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Miasto i Gmina Babimost realizuje przyjęty uchwałą Nr XXXI/170/13 Rady Miejskiej w Babimoście z dnia 29 kwietnia 2013 r. „Gminny Program wspierania Rodziny Gminy Babimost na lata 2013-2015”. Posiadanie 3-letniego programu wspierania rodziny, jako jedno z kluczowych zadań gminy, obowiązuje od 2012 r., tj. od dnia wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2015, poz. 332). Tymczasem Gmina Babimost pierwszy Program wprowadziła w 2013 r., nie dochowując tym samym terminowości narzuconej przez ww. ustawę. Brak opracowanego w terminie aktu budzi wątpliwość wobec właściwego diagnozowania i prowadzonych działań na początku obowiązywania ww. ustawy. Podstawowym założeniem Programu w Babimoście jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Zadania realizowane w ramach Programu mają się koncentrować nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez rodzinę funkcji opiekuńczych. Adresatami Programu są rodziny z terenu gminy Babimost wychowujące dzieci, przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej oraz rodziny, z których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

(Dowód: akta kontroli str. 158-160)

Obowiązujący w Mieście i Gminie Babimost program wspierania rodziny stanowi 3- stronicowy dokument. Składają się na niego kolejno: postanowienia ogólne, adresaci programu, cele programu, realizatorzy i partnerzy programu, termin realizacji i źródła finansowania. Za cel główny przyjęto „wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji związanych w szczególności z opieką, wychowaniem oraz skuteczną ochroną dzieci”. Cele szczegółowe natomiast, uzupełnione w rozwinięciu o konkretne działania, brzmią:

- a) diagnoza środowiska i problemu,
 - cel uznany za zasadny w kontekście potrzeby określenia rozmiaru problemu na terenie Miasta i Gminy Babimost w stosunku do posiadanych zasobów;
- b) poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym,
 - cel uznany za zasadny wobec występujących wśród mieszkańców rodzin, którym przyznawana jest pomoc ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-

wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (na dzień kontroli odnotowano 6 takich rodzin z łącznie 18 dzieci);

c) wsparcie rodzin dysfunkcyjnych,

- cel uznany za zasadny, z uwagi na potrzebę zapewnienia kompleksowych działań zabezpieczających potrzeby rodzin wymagających szczególnego wsparcia;

d) promowanie społecznie pożądanego modelu rodziny w środowisku lokalnym

- cel uznany za zasadny, wpisujący się w działania o charakterze profilaktycznym.

Jak wynika ze „Sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny” złożonego Przewodniczącemu Rady Miejskiej w dniu 16.03.2015 oraz wyjaśnień Kierownika jednostki złożonych na piśmie, diagnozowanie środowiska odbywa się głównie poprzez interdyscyplinarne działanie służb we wszystkich obszarach wspierania rodziny. Program nie zawiera jednak analizy zasobów, trudności. Brakuje diagnozy, umożliwiającej ustalenie perspektywicznych celów i sprecyzowania adekwatnych działań.

W celu poprawy funkcjonowania rodziny oraz promowania pożądanego modelu rodziny dużą rolę odgrywa inicjowanie i uczestnictwo w licznych programach i akcjach profilaktyczno-edukacyjnych w latach 2014-2015, m.in.: „Przemoc boli”, „Narkotyki? To mnie nie kręci!”. Ośrodek Pomocy Społecznej w Babimoście jest projektodawcą i współwykonawcą tego typu przedsięwzięć. Najszerszym kanałem informacyjnym dla potencjalnych odbiorców tych działań są najczęściej placówki oświatowe. Udział w takich przedsięwzięciach ma na celu wzmocnienie roli rodziny w świadomości społecznej, jak również wyposażenie odbiorców w wiedzę na temat aktualnych zagrożeń i umiejętności radzenia w przypadku wystąpienia takich problemów.

Wsparcie rodzin dysfunkcyjnych przyjmuje postać organizacji wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci, podczas których przewiduje się zajęcia terapeutyczne i profilaktyczne, warsztaty promujące zdrowy tryb życia, np.: Parafialny Zespół Caritas w Nowym Kramsku zorganizował w okresie letnim we współpracy z Kołem Gospodyń Wiejskich w Nowym Kramsku półkolonie letnie dla 75 dzieci z terenów wiejskich. W programie półkolonii oprócz aktywnego wypoczynku między innymi zaplanowano i zrealizowano następujące działania: propagowanie stylu życia wolnego od wszelkich uzależnień, spotkania z policjantem i pielęgniarką, kształtowanie umiejętności rozwiązywania konfliktów oraz umiejętności współpracy w zespole. Natomiast w okresie ferii zimowych zorganizowanych przez Zespół Edukacyjny w Podmoklach Małych podjęto działania mające na celu wspieranie rodziny poprzez pracę z dziećmi m.in. w zakresie kształtowania postaw uczciwości i rywalizacji bez przemocy, wpływu emocji na zachowanie człowieka; radzenia sobie ze stresem oraz reagowania w sytuacjach problemowych; rozwijanie postawy asertywności.

Podmiotami zaangażowanymi w realizację zajęć terapeutycznych, profilaktycznych oraz warsztatów promujących zdrowy tryb życia są placówki wsparcia dziennego, Zespół Caritas, Biblioteka Publiczna w Babimoście, Gminny Ośrodek Kultury w Babimoście, Centrum Sportu i Rekreacji w Hali Sportowej „Olimpia”. Ze sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za rok 2014 wynika, że dużą rolę we wspieraniu rodziny i integracji środowiska odgrywa także działające na rzecz osób niepełnosprawnych Gminne Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Ich Przyjaciół. Organizuje ono wolontariat młodzieżowy, spotkania i wyjazdy angażujące członków rodziny, integrujące je jednocześnie z osobami z niepełnosprawnością. Realizowane działania profilaktyczne wskazują, że pożądanym społecznie modelem rodziny w środowisku lokalnym jest rodzina wolna od nałogów, od przemocy lub potrafiąca sobie z tym problemem poradzić oraz rodzina potrafiąca rozwiązywać swoje problemy w sposób społecznie akceptowany.

Odnosząc się do zapisów programu i sposobu realizacji poszczególnych celów, należy zwrócić uwagę, że Miasto i Gmina Babimost, z uwagi na funkcjonujący na terenie miasta port lotniczy oraz liczne zakłady przemysłowe, charakteryzuje się niskim wskaźnikiem bezrobocia. Tym samym rodziny będące w obrębie zainteresowana tamtejszego Ośrodka Pomocy Społecznej wymagają innego rodzaju wsparcia, niż ma to miejsce na terenie pozostałej części województwa. Prowadzone działania wpisują się w profilaktykę i pomoc doraźną, co pozostawia duży margines do wypracowania kompleksowej oferty rozwiązań dla wsparcia rodziny. Narzucone przez ustawodawcę obowiązki gminy w zakresie systemu wsparcia rodziny powinny zatem przybrać postać wzorcowych, Miasto i Gmina Babimost nie realizuje jednego z ważnych zadań, jakim jest organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających. Z wyjaśnień Kierownika jednostki wynika, że nie odnotowuje się potrzeb w tym zakresie. Jak ustalono w toku analizy teczek rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wynika, że na terenie Miasta i Gminy Babimost funkcjonują rodziny, które w okresie wzmożonych prac w rolnictwie, wykazują trudność z zapewnieniem opieki nad dziećmi. Rozwiązaniem proponowanym przez Ośrodek jest zasiłek celowy, zabezpieczający część kosztów zorganizowanego wypoczynku letniego. Adekwatnym do tego rodzaju sytuacji byłoby równoczesne zapewnienie wsparcia w postaci rodziny wspierającej. W toku kontroli odnotowano, że nie są organizowane szkolenia ani nie są tworzone warunki do działania takich rodzin; co więcej uznano, że takich potrzeb nie ma. Żaden z celów Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Babimost na lata 2013-2015 nie odnosi się do tego zagadnienia. Poza wskazanym brakiem diagnozy, Program nie zawiera ponadto wskaźników realizacji założonych celów, harmonogramu działań ani sposobu monitorowania i ewaluacji.

W kontrolowanym obszarze stwierdzono uchybienia w zakresie terminowości opracowania oraz kompletności opracowanego gminnego programu wspierania rodziny. Program nie zawiera diagnozy, analizy zasobów, trudności, co umożliwiłoby ustalenie perspektywicznych celów i sprecyzowania adekwatnych działań, jak również harmonogramu, wskaźników realizacji oraz działań ewaluacyjnych. Ponadto stwierdzono uchybienie polegające na pominięciu jednego z zadań gminy, jakim jest organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających (zgodnie z art. 176 pkt. 3b).

2. Tworzenie i rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Na terenie gminy Babimost funkcjonują dwie placówki wsparcia dziennego: jedna prowadzona jest przez Parafialny Zespół Caritas w Nowym Kramsku dla 25 dzieci, druga prowadzona przez gminę w Babimoście dla 15 dzieci. Obie placówki są wspierane ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W sprawozdaniu rzeczowo – finansowym z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za okres od 01-01-2015 do 30-06-2015 gmina wykazała jedną placówkę wsparcia dziennego posiadającą 25 miejsc. Nie wykazano drugiej placówki posiadającej 15 miejsc. Ze sprawozdania MPiPS – 03 za 2014 rok wynika, że na terenie gminy jest 7 rodzin wykazujących bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w rodzinach tych jest 25 osób, w tym 16 dzieci, co wskazuje, że każde dziecko z rodziny, w której występuje problem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych ma zapewnione miejsce w placówkach wsparcia dziennego (łącznie 40 miejsc na 16 dzieci w rodzinach z bezradnością).

W 2015 roku do dnia kontroli na terenie miasta i gminy Babimost z różnych form pomocy z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych korzystało 6 rodzin, w których jest 18 dzieci. Z dwoma rodzinami pracuje asystent rodziny, rodziny korzystały do czerwca br. z pomocy w postaci dofinansowania do posiłku w szkole, dofinansowania wypoczynku letniego (kolonie i półkolonie) oraz placówek wsparcia dziennego w Babimoście i w Nowym Kramsku. Rodziny dotychczas korzystające z dofinansowania posiłków dla dzieci w szkole nie wniosowały we wrześniu o taką pomoc, pracownicy ośrodka spodziewają się napływu wniosków po uruchomieniu stołówki po remoncie.

Podczas kontroli zbadano losowo wybraną dokumentację 4 rodzin, co stanowi 57,14% rodzin otrzymujących wsparcie z tytułu bezradności. W badanych rodzinach przebywa łącznie 10 dzieci tj. 62,5%.

Badana dokumentacja wskazuje, że dwie z tych rodzin zwróciły się o pomoc w zapewnieniu wypoczynku letniego dla dzieci.

*** Wyłączenia danych dokonano na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz.U. z 2014r., poz. 782 ze zm). Wyłączenia danych dokonał zespół kontrolny.**

Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny stanowi jedno z głównych zadań gminy, wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (art. 176 pkt. 3a). Od 01.01.2015 r. zatrudnianie asystenta rodziny jest obligatoryjnym. Na dzień kontroli w Ośrodku Pomocy Społecznej w Babimoście zatrudniony był jeden asystent rodziny. Asystent posiada wymagane kwalifikacje, określone w art. 12 cyt. ustawy (pracownik ma ukończone studia niestacjonarne na kierunku Pedagogika, specjalność pedagogika resocjalizacyjna i terapia pedagogiczna na Wyższej szkole Humanistycznej im. Króla Stanisława Leszczyńskiego w Lesznie). Asystent zatrudniony jest od 10.03.2015 r. na podstawie umowy zlecenia w formie zadaniowego czasu pracy. Wynagrodzenie asystenta finansowane jest z dotacji Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, w ramach resortowego „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej 2015”. W 2014 r. nie zatrudniano asystenta rodziny i nie obejmowano rodzin asystenturą rodzinną. W 2015 roku do dnia kontroli na terenie miasta i gminy Babimost z różnych form pomocy z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych korzystało 6 rodzin, w których jest 18 dzieci. Pomocą asystenta objęte są 2 rodziny (12 dzieci), co stanowi 33,33% rodzin, które otrzymały wsparcie z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

(Dowód: akta kontroli str. 13-14;25; 157)

Na dzień kontroli z terenu Miasta i Gminy Babimost w różnych formach pieczy zastępczej przebywało łącznie 4 dzieci (3 w rodzinach zastępczych, 1 w Powiatowym Domu Dziecka w Klenicy). Do końca sierpnia 2015r w PDD w Klenicy przebywała także dziewczynka, która przed umieszczeniem w pieczy zastępczej była zameldowana na terenie gminy Babimost. Żadna z rodzin nie jest objęta pomocą asystenta. W toku kontroli analizie poddano dokumentację wszystkich dzieci (jedno dziecko jest sierotą).

Spośród trzech rodzin, z którymi asystent mógłby podjąć pracę na rzecz powrotu dziecka do rodziny, tylko jedna rodzina mieszka na terenie gminy Babimost.

*** Wyłączenia danych dokonano na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz.U. z 2014r., poz. 782 ze zm). Wyłączenia danych dokonał zespół kontrolny.**

(Dowód: akta kontroli str. 181-202; 213-252)

Z analizy dostępnej dokumentacji dotyczącej sytuacji rodzin dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej wynika, że nie prowadzono oddziaływań w kierunku powrotu dzieci do rodzin z uwagi na fakt, że rodziny te nie przebywają na terenie gminy lub wskutek postanowienia Sądu zakazującego kontaktów ojca z dzieckiem nie ma możliwości podejmowania działań na rzecz reintegracji rodziny. W tym przypadku istnieje możliwość podjęcia takich działań po zakończeniu postępowania przed sądem.

(Dowód: akta kontroli str. 181-202)

W toku kontroli poddano analizie dwie teczki rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, co stanowi 100% rodzin korzystających z takiej formy pomocy.

*** Wyłączenia danych dokonano na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz.U. z 2014r., poz. 782 ze zm). Wyłączenia danych dokonał zespół kontrolny.**

Poprzez stopniowe zdobywanie wzajemnego zaufania i systematyczną pracę z rodziną, osiągnięto część z założonych celów, takich jak: wzbudzenie w matce poczucia odpowiedzialności, zmotywowanie jej do stawiania czoła problemom zamiast unikania ich, czy też wypracowania zasad powrotów do domu. Wskazano atrakcyjne formy wspólnego spędzania czasu w rodzinie oraz metod pracy z dziećmi wykazującymi trudności w nauce. Asystent skutecznie prowadził działania, mające na celu zmianę postawy matki, która rozwiązania problemów szkolnych dzieci upatrywała w zmianie placówki. Postawa ojca nie uległa zmianie.

Druga rodzina została objęta wsparciem asystenta rodziny od 03.07.2015 r. Rozpoczęcie współpracy nastąpiło na skutek wniosku złożonego przez pracownika socjalnego.

*** Wyłączenia danych dokonano na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz.U. z 2014r., poz. 782 ze zm). Wyłączenia danych dokonał zespół kontrolny.**

W myśl art. 15 ust. 1 pkt. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, asystent rodziny jest zobowiązany do dokonywania okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku. W kontekście współpracy prowadzonej przez asystenta zatrudnionego w OPS w Babimoście, obowiązek ten powinien być spełniony w odniesieniu do jednej z dwóch rodzin (czas pracy z rodzinami na dzień kontroli wynosił kolejno 6 i 2 miesiące).

Ocena sytuacji rodziny została sporządzona na arkuszu „Plan pracy z rodziną Nr 2 – część II”, zawierającym część dotyczącą oceny wykonania zadania, stopień realizacji działań

(z podziałem na działania wykonane, w części wykonane i niewykonane) oraz opis aktualnej sytuacji rodziny. Dokumentacja stanowi podsumowanie, ocenę i ewaluację określonych na początku współpracy założeń. Zestawienie stopnia realizacji działań nie pokrywa się w pełni z zakresem działań przyjętych na wstępie. Nastąpiło wymieszanie celów szczegółowych z zadaniami, nie odniesiono się do wszystkich zagadnień. Jedno z działań uznano za niewykonane. Po opisie wykonanych działań i osiągniętych efektów z perspektywy klientów i asystenta, wskazano kolejne działania krótkoterminowe, wraz z podaniem czasu realizacji. Część z nich stanowi powtórzenie nie zrealizowanych wcześniej założeń. Działania te nie zostały przyporządkowane do konkretnego celu szczegółowego. Dokonana ocena nie spełnia wymogów formalnych, tj. nie została zaakceptowana przez kierownika OPS.

(Dowód: akta kontroli str. 43-152)

W Mieście i Gminie Babimost pomocą społeczną objętych jest 176 rodzin, w których jest 376 dzieci. Dostęp do specjalistycznego poradnictwa mają zapewnione wszystkie rodziny, które zgłosiły taką potrzebę. Wspieranie rodziny prowadzone jest na terenie gminy przy udziale psychologa i pedagogów szkolnych, specjalistów terapii uzależnień, którzy pełnią dyżury konsultacyjno – edukacyjne w Gminnym Ośrodku Zdrowia. Specjalista terapii uzależnień od alkoholu prowadzi zajęcia i udziela wsparcia w ostatni poniedziałek miesiąca od 14⁰⁰ -16⁰⁰, natomiast specjalista terapii uzależnień od narkotyków w ostatni wtorek miesiąca od 16⁰⁰ -18⁰⁰. Ponadto mieszkańcy gminy korzystają ze specjalistycznego wsparcia poza gminą np. w położonych w gminie Siedlec – Chobienicach (woj. wielkopolskie). Informacje o wszystkich możliwościach skorzystania z pomocy specjalistów wywieszane są w widocznym miejscu na tablicy ogłoszeń w ośrodku pomocy społecznej. Jak wynika ze sprawozdania MPiPS – 03 za 2014 rok na terenie miasta i gminy nie funkcjonuje placówka specjalistycznego poradnictwa. Jak ustalono w trakcie kontroli w gminie działa punkt konsultacyjny świadczący poradnictwo z zakresu terapii uzależnień. Z powyższego sprawozdania wynika także, że w 2014 roku z poradnictwa specjalistycznego skorzystały 4 rodziny (7 osób w rodzinach).

W 2015 r. do dnia kontroli z pomocy terapeuty od spraw uzależnień alkoholowych skorzystało 11 osób, natomiast kolejnych 5 osób skorzystało z pomocy specjalisty terapii uzależnień od środków psychoaktywnych. Ponadto wspieranie rodziny na terenie Gminy Babimost prowadzone jest również przy udziale psychologa i pedagogów szkolnych.

Specjalistyczna pomoc prawna dla mieszkańców świadczona jest w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy w każdy ostatni piątek miesiąca w godzinach od 11⁰⁰ do 14⁰⁰, natomiast w kwestiach związanych z rozwiązywaniem bieżących problemów rodzin dotyczących zasiłków,

wniosków do sądu lub do urzędu w sprawach mieszkaniowych informacji udzielają pracownicy socjalni i pozostali pracownicy OPS-u.

Na terenie gminy za organizację pracy z rodziną odpowiada ośrodek pomocy społecznej, który współpracuje w tym zakresie z instytucjami i podmiotami działającymi na terenie gminy lub obejmującymi swoim oddziaływaniem gminę. Ośrodek współpracuje przede wszystkim ze szkołami, w których prowadzono w okresie objętym kontrolą szereg działań profilaktycznych, realizowano różnorodne programy z udziałem dzieci i rodziców, warsztaty i spotkania, które miały na celu między innymi wspieranie rodziny i propagowanie zdrowego stylu życia. Np. Zespół Szkół w Babimoście w 2014r. przeprowadził warsztaty profilaktyczne „Nie daj się pożyć żywcem-narkotyki nie mają litości” dla uczniów- 40 osób oraz „Biorąc-tracisz” – uczestniczyło 72 osób. Warsztaty realizowane były z psychologami ze Studia Diagnostyki i Profilaktyki w Krakowie. Spotkania te obejmowały szeroko pojętą tematykę związaną z używkami oraz skutkami zażywania różnych środków uzależniających (alkohol, nikotyna, narkotyki, dopalacze). Ponadto szkoły i instytucje organizując wypoczynek w okresie wakacji i ferii zimowych łączą go z profilaktyką realizując różnorodne programy profilaktyczne i działania edukacyjno – prewencyjne, gdzie celem jest uświadomienie znaczenia aktywnego spędzania czasu wolnego bez używek.

Z informacji zawartej w sprawozdaniu z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny przedłożonego zgodnie z art.179 ust. 1 ustawy o spieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2015r., poz. 332 ze zmianami) w terminie do 31 marca 2015 r. Radzie Gminy wynika, że na terenie Gminy Babimost w 2014r. podejmowane były zdecydowane kroki i działania profilaktyczne skierowane na rzecz rodziny mające na celu umocnienie jej roli, w tym funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

(Dowód: akta kontroli str. 153-156; 253-256)

W realizacji zadania polegającego na tworzeniu i rozwoju systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej stwierdzono istotne uchybienia polegające na braku rodzin wspierających i nie uwzględnieniu ich funkcjonowania w „Gminnym Programie Wspierania Rodziny Gminy Babimost na lata 2013-2015”. Ponadto pomocą asystenta objęto 2 rodziny, tj.33,33% rodzin, którym przyznano pomoc z tytułu bezradności, co stanowi istotne uchybienie. W zakresie dokumentowania pracy przez asystenta rodziny stwierdzono, istotne uchybienie polegające na nie ujęciu w prowadzonej dokumentacji jednego z jej członków.

Zapisy stanowią głównie opis stanu faktycznego, nie zaś podjętych działań. Ponadto stwierdzono uchybienie w dokonaniu okresowej oceny sytuacji rodziny

oraz w formułowaniu celów do realizacji w pracy z rodziną w sposób wyczerpujący wobec rzeczywistych potrzeb rodziny.

WNIOSKI:

Nie stwierdzono uchybień w zakresie:

1. Zapewnienie opieki w placówkach wsparcia dziennego;
2. Oddziaływania asystenta na rzecz reintegracji rodziny;
3. Zapewnienia dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

W badanym zakresie stwierdzono uchybienia pod względem:

1. Terminowości opracowania i kompletności 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny.
2. Braku w realizacji jednego z zadań gminy, tj. organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających (*istotne uchybienie*).
3. Liczby rodzin objętych pomocą asystenta rodziny wobec wszystkich rodzin wskazujących bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych (*istotne uchybienie*).
4. Sposobu pracy asystenta rodziny i jakości prowadzonej przez niego dokumentacji, także w zakresie sporządzania okresowej oceny sytuacji rodziny (*istotne uchybienie*).
5. Braku informacji/ewidencji dotyczącej ilości osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego.
6. Nie uwzględniania w sprawozdawczości rzeczowo-finansowej z wykonania zadań przez gminę zadań z zakresu realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jednej z placówek wsparcia dziennego.

W związku z §13 ust.2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz.U. z 2015r., poz.1477) stwierdza się, że przyczyną powstałych uchybień są zaniechania ze strony jednostki. Skutkiem wykazanych uchybień jest brak realizacji wszystkich ustawowych zadań własnych gminy, co stwarza zagrożenie pozbawienia rodzin wymaganego wsparcia, a w konsekwencji zwiększa ryzyko umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Za powstałe uchybienia odpowiedzialność ponosi kierownik kontrolowanej jednostki.

Zalecenia pokontrolne:

1. Dochowywać terminu opracowywania kolejnych gminnych programów wspierania rodziny, jednocześnie uwzględniając uzupełnienie o diagnozę, analizę zasobów i trudności, jak również harmonogram, wskaźniki realizacji oraz działania ewaluacyjne.
2. Uwzględnić w ww. programie działania zmierzające do realizacji zadania gminy, polegającego na organizowaniu szkoleń i tworzeniu warunków do funkcjonowania rodzin wspierających.
3. Obejmować wsparciem asystenta rodziny wszystkie rodziny ze zdiagnozowaną bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.
4. Zwiększyć staranność i rzetelność w pracy asystenta rodziny, zmierzającej do podniesienia jakości sporządzanej dokumentacji: stosowanie profesjonalnego słownictwa, posługiwanie się wystandaryzowanym wzorem dokumentacji.
5. Wzmocnić nadzór kierownika jednostki nad działaniami asystenta oraz zintensyfikować współpracę asystenta z innymi podmiotami odpowiedzialnymi za wsparcie rodziny.
6. Wprowadzić ewidencję dotyczącą ilości osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego.
7. Uwzględniać w sprawozdawczości rzeczowo-finansowej z wykonania zadań przez gminę zadań z zakresu realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wszystkie funkcjonujące na terenie gminy placówki wsparcia dziennego.

Dokonano wpisu do książki kontroli.

Na tym kontrolę zakończono.

Pouczenie

Kontrolowana jednostka, może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, zgłosić do niego zastrzeżenia. Wojewoda w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń przedstawia stanowisko w sprawie ich uwzględnienia.

Jednostka, której wydano zalecenia pokontrolne jest obowiązana w terminie 30 dni od dnia otrzymania zaleceń do powiadomienia wojewody o ich realizacji.

Zgodnie z art. 198 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 zł do 10.000 zł.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w 2 jednobrzmiących egzemplarzach, z których:

- egzemplarz nr 1 przekazano Kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Babimoście;
- egzemplarz nr 2 wraz z aktami kontroli pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp.

Kierownik komórki do spraw kontroli:

Kontrolujący:

Wydział Polityki Społecznej
St. ds. obsługi programów i rejestrów

Marta Radwańska

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Oddziale Wspierania Rodziny
i Systemu Pieczy Zastępczej
w Wydziale Polityki Społecznej

Elżbieta Szwonka

Z up. WOJEWODY LUBUSKIEGO

Grażyna Jelska
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej